

خود گزارشگری

ترجمه: مریم گوارا

مقدمه

خود گزارشگری ^۱ (یا افشای داوطلبانه^۲) به وسیله شرکتها، درباره موارد ممکن رشوه خواری مقامهای مسئول امور عمومی خارجی در عملیات تجاری بین المللی، ممکن است منبع بسیار ارزشمندی برای کشف این موارد باشد. از ۲۶۳ ترند رشوه خواری خارجی که منجر به مجازاتهای قطعی از زمان اجرایی شدن کنوانسیون ضد رشوه خواری سازمان همکاری و توسعه اقتصادی^۳ شده است، ۲۳ درصد (یا ۵۹ ترند) به وسیله خود گزارشگری کشف شده بودند. به طور کلی، مفهوم خود گزارشگری در مورد شرکتها کاربرد دارد؛ در حالی که افرادی که درباره خودشان گزارشگری می کنند، به عنوان منابع محرمانه یا شاهدان همکاری کننده محسوب می شوند. شرکتی که درباره خودش گزارشگری می کند، بیشتر اوقات نیز به همکاری مستمر با مراجع اجرای قانون در زمینه تفتیشها و اقدامهای مرتبط، ادامه می دهد. در حال حاضر، هیچ استاندارد بین المللی ضد فساد که به طور خاص مرتبط با خود گزارشگری باشد، وجود ندارد و نحوه رفتار در حوزه های قضایی با هم متفاوت است.

چارچوبهای خود گزارشگری ممکن است مختص موضوع خاصی باشد؛ مانند گزارشگری جرایم مشکوک به پولشویی به مراجع مسئول پولشویی، گزارشگری اقدامهای ضد رقابت یا کارتل (شرکتهایی که با حفظ استقلال مالی و حقوقی خود با هم متحد می شوند و رقابت در بازار را تضعیف می کنند) به مراجع مسئولی که رقابت در بازار را کنترل می کنند، یا گزارش درباره جرایم مالیاتی به مراجع مالیاتی. این مقاله تنها چارچوبهایی را بررسی می کند که به امکان خود گزارشگری درباره جرم رشوه خواری خارجی به مراجع مرتبط اجرای قانون، می پردازد.

تعریف خود گزارشگری

خود گزارشگری واقعی، دربرگیرنده شرکتی است که چیزی را به مراجع مسئول اطلاع می دهد که از آن آگاه نبوده اند، و در آن شرکت خلاف را می پذیرد، یا نشان می دهد که ممکن است خلاف را بپذیرد (اگر در مرحله مقدماتی تفحص باشد). چنانچه شرکت به سادگی خلاف دیگران را با انکار مشارکت بنگاه در جرم گزارش کند، واضح است که این اقدام خود گزارشگری نخواهد بود.

ماهیت «داوطلبانه» گزارش، ممکن است زیر سؤال برود؛ برای نمونه، هنگامی که:

• شرکت یا مشاوران آن مجبورند موضوعی را گزارش دهند؛ برای مثال، در قالب تعهدهای پولشویی، و همزمان همان اطلاعات را نزد يك

از احتمال ارتکاب اقدام مجرمانه، پرونده تشکیل دهند. افزون بر این، به دلیل توافقنامه‌های به اشتراک‌گذاری اطلاعات بین پلیس حوزه‌های قضایی، اداره‌های پلیس ممکن است ملزم باشند تشکیل پرونده را با مراجع مسئول در دیگر حوزه‌های قضایی در میان بگذارند. دیگر مراجع مسئول نیز ممکن است در صورت مجازبودن، اطلاعاتشان را بین حوزه‌های قضایی به اشتراک بگذارند. توجه به اصل «کسی را بابت يك جرم دوبار محاکمه نمی‌کنند» (دادرسی دوگانه^۶) نیز ممکن است بسته به حوزه قضایی، متفاوت باشد. به‌عنوان يك نکته جدا، باید اظهار داشت که مراجع مسئول باید از مسئله بالقوه جستجو برای بهترین دادگاه^{۱۰} آگاه باشند تا اطمینان حاصل شود که شرکتها به دنبال یافتن راه‌حل بهتری در يك حوزه قضایی جایگزین نیستند. شرکتها به سهم خود، رهنمود و هماهنگی بیشتر و متقابل حوزه‌های قضایی را ترجیح می‌دهند. این موضوعها گسترده‌تر از آن هستند که در این مطالعه که بر روشهای کشف تمرکز دارد، به‌نحو مناسبی مورد توجه قرار گیرند.

• **چه زمان و چه چیزی گزارش شود:** شرکت نیاز دارد دامنه بررسیهای داخلی موضوعها را مورد توجه قرار دهد؛ به‌طوری که هر گزارش حاوی اطلاعات مفید اصلی و مهم باشد و نشان دهد که گزارش در زمان مناسب و به‌صورت داوطلبانه تهیه شده است. در برخی حوزه‌های قضایی، ممکن است بررسیهای داخلی به دلیل کارکرد قوانین حفظ اطلاعات یا کار، امکان‌پذیر نباشد. اطلاعات به‌دست‌آمده در حین بررسیهای داخلی، ممکن است به دلیل الزام مراجع اجرای قانون باشد و این اطلاعات ممکن است مشمول مصونیت حرفه‌ای قانونی نباشد.

خودگزارشگری یک تصمیم بارز است

مانند هنگامی که

یک افشاکننده

یا یک حسابرس داخلی

دغدغه‌های جدی را

مطرح می‌کنند

مرجع تفحص‌کننده و یا پیگیری‌کننده مربوط، افشاکنند؛ و

- **يك دیدبان^۴**، موضوعی را همزمان با شرکت و مراجع مسئول مطرح کند؛
- شرکتی، موضوعی ممکن ولی غیرمرتبط با رشوه‌خواری را ابتدا به مرجع دیگری، برای نمونه، مرجع نظارتی، گزارش کند و مطلع شود که آن موضوع به مرجع تفحص‌کننده یا پیگیری‌کننده هم گزارش خواهد شد؛
- شرکتی، در پیشواز از یک پوشش رسانه‌ای نزدیک، خودگزارشگری کند؛
- دعای دیگری از موضوعی موجود که خودگزارشگری نبوده است، بیرون بیاید؛
- از شرکتی خواسته شود اطلاعاتی تأمین یا با مراجع همکاری کند.

وزارت دادگستری ایالات متحد، در این رابطه روشن ساخته است که^۵:

“موارد افشایی که یک شرکت به واسطه قانون، توافقنامه، یا قرارداد، ملزم به انجام آن شده است، خودافشایی داوطلبانه قلمداد نمی‌شود.”

دفتر تقلبهای مهم در بریتانیا^۶ نظر خاص خود را دارد که در مرکز اطلاع‌رسانی آن دفتر منعکس است:

“دفتر ممکن است از منابع دیگری غیر از خودگزارشگری مراجع شرکت، اطلاعاتی درباره خلاف‌کاری داشته باشد. حتی در چنین صورتی، ممکن است شرکت به‌عنوان خودگزارشگر قلمداد شود.”

دیگر عوامل مؤثر در خودگزارشگری

بحتهای پیشین بر موضوعهایی تمرکز داشتند که قانونگذار و یا مجری قانون باید به‌منظور گسترش رویکردهای خودگزارشگری در نظر بگیرد. به هر حال، توجه به این موضوع، ارزشمند است که وقتی شرکتی تصمیم‌گیری برای خودگزارشگری را ارزیابی می‌کند، ممکن است با توجه به مسائل مربوط به قوانین جزایی، نظارتی و کار، لازم باشد مجموعه‌ای از واقعیت‌های پیچیده را مورد توجه قرار دهد. این موارد شامل موضوعهایی به شرح زیر است:

- **حوزه قضایی:** شرکت لازم است در نظر بگیرد که کدام کشورها و در نتیجه آن کدام مراجع مسئول، ممکن است نسبت به موضوعهایی که مطرح می‌شود، سودبر باشند^۷. هنگامی که شرکت، خودگزارشگری در يك حوزه قضایی خاص را در نظر می‌گیرد، همچنین باید آگاه باشد که در کشورهایی با اصل رعایت قانون^۸، مدعیان قانون ملزم هستند به محض آگاه شدن

تفاوت‌هایی در توصیه‌های مشاوران و تصمیم‌گیری از سوی شرکتها منجر می‌شود. در برخی موارد، خودگزارشگری يك تصمیم بارز است، مانند هنگامی که يك افشاکننده یا يك حسابرس داخلی، دغدغه‌های جدی را مطرح می‌کنند. در موارد دیگر، شرکت ممکن است در امر در میان‌گذاشتن موضوعها با مراجع مسئول نگران باشد و احتیاط کند؛ چرا که عاملهای رقابتی بسیار مهم هستند. برای یک شرکت، انگیزه‌های شفاف برای خودگزارشگری، با توجه به پیامدهای ممکن، لازم است تا بتوان موازنه را به نفع گزارشگری تغییر داد. مزیت‌های بالقوه در انجام خودگزارشگری یا امکان افزایش مجازات‌های مربوط به انجام‌ندادن خودگزارشگری باید به‌گونه‌ای باشند که موضوعهای متعدد مورد توجه، به دغدغه‌های فرعی تبدیل شود. مشوقها ممکن است یا به مدل خودگزارشگری یا به تأثیر میزان مجازات‌هایی که باید اعمال گردند، یا هر دو مربوط باشد. رویکردهای مشابه مربوط به نوع و سطح انگیزه‌های در دسترس در حوزه‌های قضایی، همراه با نمونه‌های بیشتری درباره همکاری بین مراجع مسئول در پرونده‌هایی که چند حوزه قضایی دارند، همچنین ممکن است موجب افزایش اعتماد شرکتها در مورد پیامدهای خودگزارشگری شود.

پانوشتها:

- 1- Self-Reports
  - 2- Voluntary Disclosure
  - 3- OECD Anti-Bribery Convention
  - 4- Whistleblower
  - 5- 2016 Enforcement Plan and Guidance (US DOJ, 2016)
  - 6- The UK Serious Fraud Office
  - 7- SBM Offshore
- پرونده شرکت اس‌ام‌بی (یک گروه بین‌المللی هلندی فعال در زمینه فروش تجهیزات حفاری برای صنایع نفت و گاز) نمونه‌ای از خودگزارشگری یک شرکت در چندین حوزه قضایی است.
- 8- Legality Principle
- اصل حقوقی که «هیچ عملی را نمی‌توان جرم دانست مگر آنچه که به موجب قانون جرم شناخته می‌شود و مجازات باید به موجب قانون باشد».
- 9- Double Jeopardy
  - 10- Forum Shopping

منبع:

OECD, *The Detection of Foreign Bribery*, www.oecd.org/corruption/the-detection-of-foreign-bribery.htm, 2017

• **مدیریت شهرت:** شهرت، ممکن است از سوی رسانه‌هایی که درباره خودگزارشگری گزارش تهیه می‌کنند، در معرض خطر قرار گیرد. این امر ممکن است به تأثیر منفی بر قیمت سهام و توانایی شرکت در به‌دست آوردن يك معامله جدید منجر شود. از سوی دیگر، در حالی که خودگزارشگری در تسریع حل‌وفصل پرونده‌ها نقش دارد، ممکن است اثر کوتاه‌مدت بر شهرت سازمان داشته باشد.

• **مصونیت حرفه‌ای قانونی:** يك شرکت هنگام ارائه اطلاعات به مراجع مسئول، باید مخاطره به اشتراک‌گذاشتن اطلاعات بین حوزه‌های قضایی را مدنظر داشته باشد. این امر ممکن است منجر به مسائلی در رابطه با از دست‌دادن کنترل و امتیاز استفاده از اطلاعات در دیگر اقدامهای جزایی، یا در دعوی حقوقی شود. همان‌گونه که در بالا مطرح شد، لزومی ندارد اطلاعات کسب‌شده در قالب بررسیهای داخلی، تحت حمایت مصونیت قانونی حرفه‌ای، برای مثال، در بریتانیا قرار گیرد.

• **پیامدها برای افراد/کارکنان:** شرکت ممکن است درباره مسئولیت فردی و تعقیب جزایی احتمالی بعدی، دغدغه داشته باشد. این امر به‌خصوص زمانی مطرح است که مدیران ارشد و یا هیئت‌مدیره‌ای که به‌احتمال درگیر موضوع هستند، هنوز در استخدام شرکت می‌باشند. در کشورهای معینی، خودگزارشگری و همکاری بعدی ممکن است تا حد همکاری در پیگیریها علیه افراد، ادامه یابد. شرکت همچنین باید هرگونه قانون استخدامی و موضوعهای مرتبط با حفظ داده‌ها را مراعات و مدیریت کند. اگر شرکت مایل به مصاحبه یا دسترسی به حسابهای افراد باشد، موضوعهای دیگری مانند حق امتیاز افراد نیز ممکن است بروز کند.

• **هزینه‌ها:** چون خودگزارشگری در طول بررسی به‌طور معمول ارتباط تنگاتنگ و همکاری مستمری با اجرای قانون دارد، هر نوع گزارش اختیاری، به‌احتمال به‌صرف وقت و تلاش بیشتر کارکنان و همچنین هزینه‌های مشاوران داخلی و بیرونی منجر می‌شود. از سوی دیگر، روشهای تسریع توافقیها که ناشی از خودگزارشگری هستند، ممکن است موجب صرفه‌جویی در هزینه‌های مالی و هزینه‌های مربوط به شهرت در پیگیریهای جزایی طولانی شود.

نتیجه‌گیری

آشکار است فهرست نکته‌های در خور توجهی که بیان شد، به